

УДК 82.0:312.1:2

І. Д. Драч,
аспірант

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

МАСОВА ТА ЕЛІТАРНА ЛІТЕРАТУРА: МЕЖІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРМІНІВ

У дослідженні порушено питання теорій та критеріїв елітарності в літературі, а також наголошено на проблематичності розмежування елітарної та масової літератури в діахронічному зрізі. Доведено актуальність терміна "літературний елітаризм", окреслено його можливості щодо аналізу літературних явищ. Полемізуючи з постмодерними тенденціями, обґрунтовується важливість понять канону та "високої" літератури для збереження та розвитку мистецтва слова.

Розвиток літературознавства характеризується специфічною несталістю, яка виявляється у зміні підходів до тих самих проблем. Характерною його особливістю є постійний пошук актуальних для аналізу питань, у результаті чого інколи категорично заперечуються попередні постулати та висновки. Наука про мистецтво слова, щоразу пристосовуючись до нових текстів, трансформується, що, з одного боку, накреслює нові тенденції її розвитку, а з іншого, призводить до термінологічної невизначеності. Поняття елітарності та масовості в художній творчості останнім часом також зазнали багатьох переоцінок.

Упродовж різних літературних епох розуміння елітарної літератури змінювалося настільки, що фактично не було сталого терміна на позначення таких творів та теорій. Водночас елітарність як концепт, усвідомлення неоднорідності літератури, спроби її поділу не лише на формально-змістових підставах здійснювалися від Аристотеля. Якщо схематично окреслити європейські літератури у знаних межах, то можна спостерегти певні домінанти розвитку літературного елітаризму: 1) античний період: зародження елітарних уявлень, формування корпусу творів для навчання писати, канону, змагання в античному театрі тощо; 2) раннє християнство: Біблія як книга над книгами, укладання численних індексів; 3) середньовіччя: релігійна книга як виняткова, богонатхненний автор; 4) відродження: митець-титан, визнання античного спадку шедевром; 5) класицизм: абсолютизація поняття про три стилі; 6) романтизм: новий канон героя, зародження національного елітаризму; 7) модернізм: елітарний естетизм, герой-надлюдина; 8) постмодернізм: техніка подвійного кодування в тексті. Розкриваючи елітарність як концепцію творчості, представники сучасного літературознавства вказують, що "чи не вперше її (елітарність – І. Д.) в духовному аспекті означили представники Ренесансу, її особливості в межах бінарних опозицій (поет – натовп) намагалися висвітлити романтики, поглибили ранні модерністи, які протиставляли художній космос хаосу доквілля" [1: 327]. Окрім названого, кожна епоха мала свої переваги в питаннях манери, теми, жанрів, які найчастіше співіснували в жорсткій ієрархії.

Однак уже з другої третини ХХ століття, попри те, що на тлі комерційної масової літератури елітарна все більше увиразнювалася, авторитетні літературознавці та студентські підручники, навпаки, обстоювали думку про неактуальність і невідповідність поняття елітарності, яке асоціюється з лицемірністю, "високими комірцями" і снобізмом. Інколи літературознавство займає навіть критиканську позицію щодо "літератури для обраних". На це є багато причин – і соціологічних, і естетичних. Для масового суспільства елітарна література постає нецікавою, небезпечною і нагадує про сумне минуле; водночас деякі концепти елітаризму й досі вважаються каталізаторами тоталітарних режимів ХХ століття. На протигагу теоріям "високочолої літератури", аргументи та позиції багатьох сучасних учених не лише легітимізують масову культуру, що має позитивну роль, а фактично проблематизують важливість культурного поділу взагалі. Особливо це стосується теоретиків постмодернізму, наприклад, Ж. Бодрієра. У його баченні, усі сфери, реальні та ідеальні, сьогодні стали частиною економічної діяльності й існують заради неї. Водночас сама культурна продукція набула характеру "копії без оригіналу" [2: 247]. Проблеми статусу, ієрархії, а також співвідношення масової та "решти" культур у сучасному науковому дискурсі детально проаналізував Дж. Сторі в дослідженні "Теорія культури та масова культура" [2]. Багато уваги в книзі приділено обґрунтуванню обмеженості ідеї культурної ієрархізації для постмодерного мистецтва. Але в сучасному читацькому просторі функціонують не лише масові та постмодерні тексти, а й усі інші твори, для яких має значення градація і завжди залишатимуться актуальними елітарні теорії. На цьому, посилаючись на Ю. Лотмана та Я. Поліщука, наголошує і Софія Філоненко [3: 381]. Таким чином, категорію елітаризму помилково вважали елементом лише історії літератури. Навпаки, завдяки здобуткам франкфуртської школи, зокрема Т. Адорно, культурологічним дослідженням У. Еко, М. Фуко та інших учених, можна по-новому осмислити це складне явище, яке залишалося поза увагою.

Одночасно з названими теоріями елітаризму, які завжди функціонують як дискурс до появи художнього тексту і не свідчать про його вагомість для літератури та читача, існує також "абсолютна", яка їх об'єднує і водночас може не співпадати з жодною. Ця теорія стосується канонічної літератури у трактуванні Г. Блума. Він зауважив, що "усі канони, включно з популярними нині контрканонами, є

елітаристськими утвореннями" [4: 46]. Питаннями іманентних якостей "високої" художньої літератури, її статусу в найширшому культурологічному розумінні займалися також В. Бенямін, Х. Ортега-і-Гассет, І. Віткевич, Т. Адорно.

З огляду на сучасні уявлення про "однорідність" текстів, наголосимо на суттєвій відмінності високої та масової літератури. Традиційно вирізняють культуру матеріальну (чи цивілізацію) та духовну (символічну). Використання матеріальної культури зазвичай продиктоване природними і близькими до них потребами, від яких важко відмовитися, воно не вимагає додаткових знань; а символічна культура спрямована на задоволення вторинних потреб, а тому знаходиться на вищому щаблі. За аналогією до цього і протиставляємо масову літературу "високої", при читанні якої реципієнт повинен бути підготовленим до декодування символів та знаків, оскільки вона побудована "складно і витончено" [5: 289]. Загалом і постмодернізм, попри прагнення деактуалізувати питання елітарності / масовості, є напрямком елітарним, адже ґрунтується на дійсності вищого порядку – культурі. Класичний приклад – автокоментар У. Еко до роману "Ім'я троянди" про його універсальність – стосується, передусім, читача, а не тексту. Ю. Ковбасенко вважає, що "загальнодоступність" літератури постмодернізму – це один із її міфів" [6].

Шукати однозначної відповіді на питання про час і причини початку протистояння між елітарною та масовою літературами некоректно, оскільки досі немає єдиної думки про зародження кожної з них, в тому числі і в межах окремих національних словесностей. Для масової необхідні грамотні "маси", які хочуть читати, у той час як елітарні теорії з'являлися і в найдавніші культурно-історичні епохи. У "Літературознавчій енциклопедії" зазначено, що концепція елітаризму "створена на *протипагу* (тут і далі курсив наш. – І. Д.) егалітарній стихії в мистецтві" і вперше в "духовному аспекті" означена в часи Ренесансу [1: 327]. Проте зрозуміло, що про мистецький "ренесансний егалітаризм" говорити безпідставно – тому в цій же праці він (егалітаризм) осмислений на прикладах значно пізніших епох [1: 312]. Світська література і література простолюду не були масовими в сучасному значенні. В. Бичков зауважує, що, з огляду на стан розвитку засобів масової комунікації [5: 287] про масову культуру в XIX столітті й раніше немає сенсу говорити. Про це ж писав і В. Бенямін, також вказуючи на кінець XIX ст. [7: 69]. Водночас є і протилежні думки. Згідно з В. Сіромахою, "виникнення масового мистецтва в Росії доцільно віднести до к. XVIII ст." [8: 167], час зародження лубкової культури, яка була комерційною, а отже і масовою.

Дефініція масової культури залежатиме від кута зору, зазначає Дж. Сторі, під яким дивиться на неї дослідник, отже визначень може бути багато і вони впливатимуть на те, що у кожному випадку становитиме її протилежність. Тому поняття про елітарне та масове мистецтво неправильно окреслювати лише у параметрах високого та низького стилю, жанрів чи тематики, художніми напрямками. Наприклад, у передмові до "Перла багатоцінного" К. Транквіліон-Ставровецький акцентує, що збірка його призначена "для розуму богословського високого", і свій розум поет називає "високопарним", що спромігся так написати, але водночас визнає, що писав "метрами" (поетичною мовою), щоби римованою "успладою" заохотити *якнайбільше* людей читати про Бога [9: 269-270]. Які відтак ознаки вважати першорядними, є проблематичним.

Інкони початком занепаду елітарної і водночас періодом зародження масової літератури вважають Французьку революцію, яка призвела до трансформації буржуазного суспільства (в українській літературі – це 1919 рік). Але ще в середині XVII ст. Мольєр писав свої комедії (театр – традиційно масове мистецтво, а твори Мольєра до того ж позначені злободенною викривальністю, хоч уже віддавна – у каноні драми як еталонні зразки жанру). Важливо також, що в час зміни історичної парадигми у Франції починав розвиватися німецький романтизм – неоднозначний з погляду елітарності / масовості напрям.

В українській літературі після 1919 р. накладалися кілька різновекторних, але однаково протиставлених сьгоднішній популярній культурі, прагнень. Одне з основних гасел того часу – масовість, – проте навіть воно передбачало творення нового героя-переможця. У цей період уживалися вже апробовані в "молодому" модернізмі ніцшеанство, естетизм, богемний декаданс; а також віталізм, націоналізм, індивідуалізм, преекзистенціалізм, релігійний (у тому числі атеїстичний, науковий чи інший фанатичний) елітаризм; неокласика з тенденціями до творення нового канону. Усі ці творчі практики об'єднані концептом літературного елітаризму, і тому неможливо однозначно говорити про засилля, перемогу масовізму і літератури соцреалізму, а радше про паралельне співіснування. Актуальною є потреба справді всебічного, безстороннього розгляду тогочасної парадигми української літератури. У радянській літературознавчій науці не могла йти мова про об'єктивне дослідження елітизму в художній творчості. Навпаки, дослідження проводили лише для того, щоби підкреслити його негативні сторони, "буржуазність". Наука про літературу й досі часто виявляє певну закомплексованість і не дозволяє собі говорити про елітарну літературу чи принаймні про елітаризм у художньому тексті. Таким чином, елітаризм у творчості українських письменників ні минулих, ні сучасних літературних генерацій XX ст. системно не проаналізований. Водночас для багатьох авторів він був актуальною творчою проблемою і

одним з основних векторів у написанні текстів. Зрештою, більшість тогочасних письменників керувалися настановою написати щось виняткове, "вічне", дуже вартісне. Нова українська література, в умовах усе більшої відкритості світу, була змушена форсувати власний розвиток, а тому цікавилася елітаризмом.

Першорядність популярної літератури у ХХ ст. І. Віткевич пояснював багатьма факторами. Це омасовлення суспільства, сприйняття літератури лише як розваги для відпочинку, книга як бізнес. Свою роль, підкреслював письменник, відіграв розвиток медіа та мистецтв на його основі: радіо, кіно, телебачення, які пропонують легші, ніж читання, шляхи отримати задоволення, нерідко інтенсивнішого, ніж дає книга [10: 91]. Сучасний польський науковець Я. Ліханський вважає, що невдовзі грецька міфологія дійсно перетвориться на джерело серіалів типу "Ксени" [11: 64], але тоді на зміну їй (класиці) повинно прийти щось інше. Даний період розвитку масової культури на сьогодні характеризується рухом саме в цьому напрямі, однак важко спрогнозувати, чим саме завершиться цей процес. Вірогідно, суттєвих змін зазнає і літературознавство в сенсі розрізнення досліджень з поетики літератури та паралітератури, проте зі спільною термінологією.

Сьогодні для творчого процесу характерне послаблення уваги до питання дотримання канону. У минулому кожен письменник намагався "відповідати" певним нормам, до чогось "дотягнувшись", когось випередити, "подолати традицію" (за Т.-С. Еліотом) [12: 476-483] – зараз це вважається чи не обмеженням свободи творчості. Але основний корпус творів літератури був написаний саме в умовах такого "обмеження". Тож, власне, чи література масового вжитку характеризується абсолютною авторською свободою? Звісно, ні, переважно її пишуть відповідно до відомих законів, і доволі часто пишуть хороші письменники, які, як вказує І. Віткевич, міняють "вічне" на нинішню популярність. Масова література не може бути зроблена недбало – вона повинна відповідати жанровому канону, як це окреслює Софія Філоненко, аналізуючи жанрові параметри масліту [13]. І навпаки, ще Псевдо-Лонгін [14: 109] називав "огріхи" однією з ознак найвидатніших творів, а Г. Блум відзначав "невідредагованість" найкращих трагедій В. Шекспіра.

Проблемами творчого елітаризму займаються соціологи літератури. Влада нерідко намагалася контролювати спілкування громадянина-читача з книгою. Від проклятих і святих текстів, індексів, спалених книг і до читалень, навчальних програм та підтримуваних державою видань – фактично усі "перешкоди" на шляху від тексту до читача становлять загрозу його вибору та самостійному формуванню. Бібліотечні виставки, де основна увага відведена переважно белетристиці, і, на протиположність їй, – одиничні екземпляри "іншої" літератури, які важко знайти в читальні чи книгарні, адже щодо них формується та підтримується стереотип непопулярності. З такої точки зору масова література не лише бізнес, а й допомога владі, адже дозволяє формувати, контролювати і розуміти масу, попри те, що сприяє більшому її згуртуванню. Підтримка високої літератури в цьому випадку є примарною. Зауважимо: щодо проблеми співвідношення масової чи елітарної літератури та влади побутують протилежні думки, зумовлені, в тому числі, її позицією дослідника щодо визначення того чи іншого статусу текстів. Тамара Гундорова у концептуальному розгляді "високої" літератури з соціологічних позицій, застосовуючи класовий підхід, називає елітарну літературу одним зі способів протиставлення себе народним масам, ратифікації свого права на вищість. Так, дослідниця аналізує романтичне захоплення письменників фольклором, наслідком чого стало творення з нього "категорії *нижчого* порядку" [15: 70]. Інша точка зору на романтизм приводить польську дослідницю Марію Яніон до протилежних висновків: "Він (романтизм – І. Д.) надав *рівні права* культурам, які до того часу *не визнавались* у європейсько-французькому колі (*народна культура ...*)" [16: 372].

Як бачимо, визнання певного твору як елітарного залежить і від часу його написання, і від настанови автора, і від можливостей читача, від часу і умов, у яких текст оцінюють, і від характеру його побутування. Таким чином, постає проблема критеріїв елітарної літератури, які різними науковцями визначаються по-різному. Наприклад, Г. Блум на перше місце ставить оригінальність, дивність, незвичність, новизну [4: 388]. Тамара Гундорова необхідними умовами вважає унікальність, неповторність, невідтворюваність літературного тексту, який у протилежному випадку може перетворитися на кітч, при цьому ніби доповнюючи концепт "аури" мистецького твору за В. Беньяміном. Софія Філоненко вирізняє унікальність, одиничність твору "високої" літератури, який не повторюється жанрово і тому підпадає під багаторазове прочитання [13: 82]. Загалом, дослідники беруть до уваги змістові, філософські, естетичні, етичні, стильові, формальні та інші параметри. Назвати їх повністю неможливо ні з огляду на межі статті, ні з огляду на варіативність настанов кожної національної літератури, позиції читача чи дослідника. Визначення власних критеріїв постає, передусім, виявом власного смаку як читача. Дещо інші критерії канону, який мислиться як література, що відповідає більшості мірил, визнання якої не піддають сумніву. Це – особливий пласт, оскільки не залежить від власного читача (швидше всього, буде прочитаний безпосередньо або через впливи та інтертекст). Він формує поняття про літературу, формує потребу читання, турбується про вимогливість читача і критика. Про решту ж літератури можна казати, що вона відповідає певним індивідуальним, масовим чи груповим смакам. Про перші – індивідуальні – уже з'ясовано вище, вони визначають улюблені книги. Масові

смаки задовольняє масова література, яка відповідає найзагальнішим вимогам чи уподобанням. Групові смаки – це пласт, у межах якого можна говорити про критерії елітарної літератури. Групові смаки / ознаки можуть стосуватися жанру, тематики, проблем, образності, стилю та ін. Твори, які максимально відповідатимуть цим ознакам, і будуть елітарними у своїй групі текстів або групі читачів.

Упродовж усього історичного процесу розвитку літератури були актуальними тенденції до написання саме елітарної літератури, а тому існує потреба у формуванні певного інтегрального уявлення про елітаризм у літературі. Такими спробами є, зокрема, літературна історіософія Ж.-П. Сартра, викладена у книзі "Що таке література", з визначальним класовим підходом; уже згадувана праця Г. Блума. Не втратила свого значення і книга Ю. Давидова "Мистецтво і еліта" (1966). І навпаки, сучасні визначення понять популярної, масової літератури не можуть повною мірою стосуватися періодів до ХХ століття. Феномени популярності, наприклад, таких письменників, як А. Дюма-батько чи І. Нечуй-Левицький, свідчать, швидше, не про етап розвитку популярної літератури, а про непересічний мистецький талант авторів, які заволоділи увагою найосвіченішої публіки. Неможливо популярність реалістичної літератури окреслити в тих самих параметрах, що й сучасну масову. Дослідники зазначають, що у своїх критичних працях і В. Гюго, і Ф. Стендаль висловлювалися за "чистоту" поезії, а витоки французького парнасізму та "мистецтва для мистецтва" сягають ще 30-х рр. ХІХ століття [17: 64]. Тому чи правомірно надто спрощувати проблему і вважати, що, наприклад, реалізм, як "безперспективний" з точки зору елітарних теорій напрям, хоч якось кореспондує з сучасною непретензійною літературою? Чи можна поставити знак рівності між намаганням письменника-"традиціоналіста" відтворити свою епоху чи побут власного народу і намаганням сучасного автора ціною дешевих але працюючих прийомів забезпечити собі відомість і прибуток? Очевидно, що і мета, і література зовсім різні. Радше можна говорити про те, що сучасний читач у класичній лектурі актуалізує для себе саме ті пласти, до яких звик у новітній. Аналогічно така новочасна література в цьому сенсі "програє" навіть тенденційній, політично заангажованій чи моралістичній, яка все ж має благородну ціль. Ж.-П. Сартр у вищезазначеній праці вказує, що критика особливо цікавиться творами авторів, які вже померли, адже це дає їй можливість не займатися насущними проблемами митця й не бачити ангажованості його текстів, бо "всі суперечки вирішені, всі історії отримали закінчення" [18: 27]. І справді, навіть у "списку" Г. Блума в "Західному каноні" реалізм займає потужну позицію.

У підсумку зазначимо: мистецтво слова, постійно розширюючи змістові, формальні межі, залишається собою, а отже існування канону підтверджує час. Поява та розвиток масової художньої літератури пов'язані з розширенням функцій мистецтва слова. Тому сьогодні елітарна література не бореться з масовою і популярною, а конкурує. Кожна з них відповідає різним запитам людини (часто – навіть однієї і тієї ж) і кількісна перевага однієї не означає нівелювання іншої. Стосовно ж сфери літературознавчих досліджень, вважаємо, що саме декларативне ігнорування певних питань на користь інших, незалежно від статусу предмета чи об'єкта, виглядатиме сьогодні тенденційним. Звичайно, у високому мистецтві ніколи не було однорідності, тут, як і в творчості заради комерції, завжди актуальне суперництво за право бути першим, проте для сучасного світосприйняття це не проблема, а норма.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Літературознавча енциклопедія : у двох томах / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – Т. 2. – 624 с.
2. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. Вступний курс / Дж. Сторі. – К. : Акта, 2005. – 360 с.
3. Філоненко С. "Література № 2" : місце популярної белетристики в літературній ієрархії / С. Філоненко // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2010. – Випуск ХХІІІ. – Частина 1. – С. 381–388.
4. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Г. Блум ; [пер. з англ., під ред. Р. Семківа]. – К. : Факт, 2007. – 720 с.
5. Лексикон неокласики. Художественно-эстетическая культура ХХ века / [под ред. В. В. Бычкова]. – М. : "Российская политическая энциклопедия" (РОССПЭН), 2003. – 607 с.
6. Ковбасенко Ю. Література постмодернізму : По той бік різних боків [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті : http://aelib.org.ua/texts/kovbasenko_postmodernism_ua.htm#_n_41.
7. Беньямін В. Вибране / В. Беньямін ; [пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська]. – Львів : Літопис, 2002. – 215 с.
8. Сиромеха В. Русский лубок в системе художественной культуры России XVIII – начала ХХ вв. : народное или массовое искусство? / В. Сиромеха // Первый Российский культурологический конгресс. Программа. Тезисы докладов. – СПб : Эйдос, 2006. – С. 167–168.
9. Транквіліон-Ставровецький К. Предмова до чительника / К. Транквіліон-Ставровецький // Українська література ХVІІ ст. : Синкрет. Писемність. Поезія. Драматургія. Белетристика / [упоряд., приміт. і вступ. стаття В. І. Скрекотня ; ред. тому О. В. Мишанич]. – К. : Наукова думка, 1987. – С. 269–270.
10. Kulińska A. Żywot człowieka masowego. Stanisława Ignacego Witkiewicza wizja przeobrażeń społeczeństwa europejskiego / A. Kulińska // Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska : Sectio I. – Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2002. – Vol. XXVII, 5. – S. 79–99.
11. Lichanski J. Metodologia i teoria badań literackich. Propozycja nowego przedstawienia starego problemu [Електронний ресурс] / J. Lichanski. – Warszawa, 2006. – 91 s. – Режим доступу до праці. : <http://www.lichanski.pl/download/2006//TeorialiteraturySynteza.pdf>.

12. Элиот Т. С. Традиция и индивидуальный талант / Т. С. Элиот // Называть вещи своими именами : прогр. выступления мастеров запад.-европ. лит. XX в. / [сост., предисл., общ. ред. Л. Г. Андреева]. – М. : Прогресс, 1986. – 640 с.
13. Філоненко С. Масова література : влада жанрів і жанрових канонів / С. Філоненко // Слово і час. – № 8. – С. 81–93.
14. Псевдо-Лонгін. Про високе // Античні поетики. Аристотель. Поетика. Псевдо-Лонгін. Про високе. Гораций. Про поетичне мистецтво / [упоряд. М. Борецький]. – К. : Грамота, 2007. – С. 73–123.
15. Гундорова Т. Кітч і Література. Травестії / Т. Гундорова. – К. : Факт, 2008. – 284 с.
16. Яньон М. Проект фантазматичної критики / М. Яньон // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст. / [упоряд. Б. Бакули ; за заг. ред. В. Моренця ; пер. з польськ. С. Яковенка]. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – С. 371–393.
17. Сашина Е. "Искусство для искусства" и "современный Парнас" (к постановке проблемы) / Е. Сашина // Вестник Новгородского госуниверситета. – 2009. – № 54. – С. 63–66.
18. Сартр Ж. П. Что такое литература? Слова / Ж. П. Сартр ; [пер. с фр.]. – Мн. : ООО "Попурри", 1999. – 448 с.

Матеріал надійшов до редакції 01.04. 2011 р.

Драч И. Д. Массовая и элитарная литература: пределы функционирования терминов.

В исследовании затронут вопрос теорий и критериев элитарности в литературе, а также отмечена проблематичность разграничения элитарной и массовой литературы в диахроническом срезе. Доказана актуальность термина "литературный элитаризм", очерчены его возможности относительно анализа литературных явлений. Полемизируя с постмодерными тенденциями, обосновывается важность понятий канона и "высокой" литературы для сохранения и развития искусства слова.

Drach I. D. Mass Literature and Elite Literature: Limits of Terms Functioning.

The question of theories and criteria of eliteness in the literature is analyzed in the research, as well as it is stressed on the problematical character of the delimitation of elite and mass literature in the diachronical cut. It is proved the actuality of term "literary elitarism", its possibilities are outlined in the relation to the analysis of the literary phenomena. Entering into the controversy, the postmodern tendencies, the importance of the concepts of canon and "high" literature is grounded for the maintenance and development of fiction.